

Η λογική της καρδιάς. Ταπεινή σπουδή στον ταπεινών τον πρόμαχο Άγιο Γρηγόριο Παλαμά

[Ορθοδοξία](#) / [Πατερική Θεολογία](#)

[Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού](#)

Μαζεύω τα σύνεργα μου, όραση ακοή γεύση όσφρηση αφή, το μυαλό και την ψυχή μου. Καθώς το σούρουπο της ζωής πλησιάζει, ο νους αναθυμάται τα μέρη που πέρασε, τα πρόσωπα που τον γλύκαναν και τις σελίδες που ξεφύλλισε. Σελίδες πολλές, χιλιάδες κεφάλαια, χιλιάδες φράσεις. Κι ανάμεσά τους σκαλισμένη σαν σε γρανίτη και λαμπερή σαν μόλις να τη χάιδεψε το χέρι του Θεού, μία φράση, φράση η μία: «Ει έχεις καρδιάν, δύνασαι σωθήναι».

Φτάνουνε πέντε λέξεις να περιγράψουν το μυστικό της ζωής; Φτάνουν πέντε λέξεις να κάνουν ορατό το πιο ευγενικό όνειρο ανθρώπου;

«Αν έχεις καρδιά, μπορείς να σωθείς»

Να σωθώ από τι; Φτάνει αυτή η αντλία αίματος στα αριστερά του στήθους μου να με γλιτώσει από τη φρίκη του κόσμου από τα πάθη τού ρημαγμένο μου εαυτού;

Φτάνει να με σώσει από τον θάνατο;

Κι άκουσα να ορμούν μεσ' στο μυαλό μου, κραυγάζοντας ο ένας: «Άσε τις καρδιές και κοίτα να προκόψεις!»

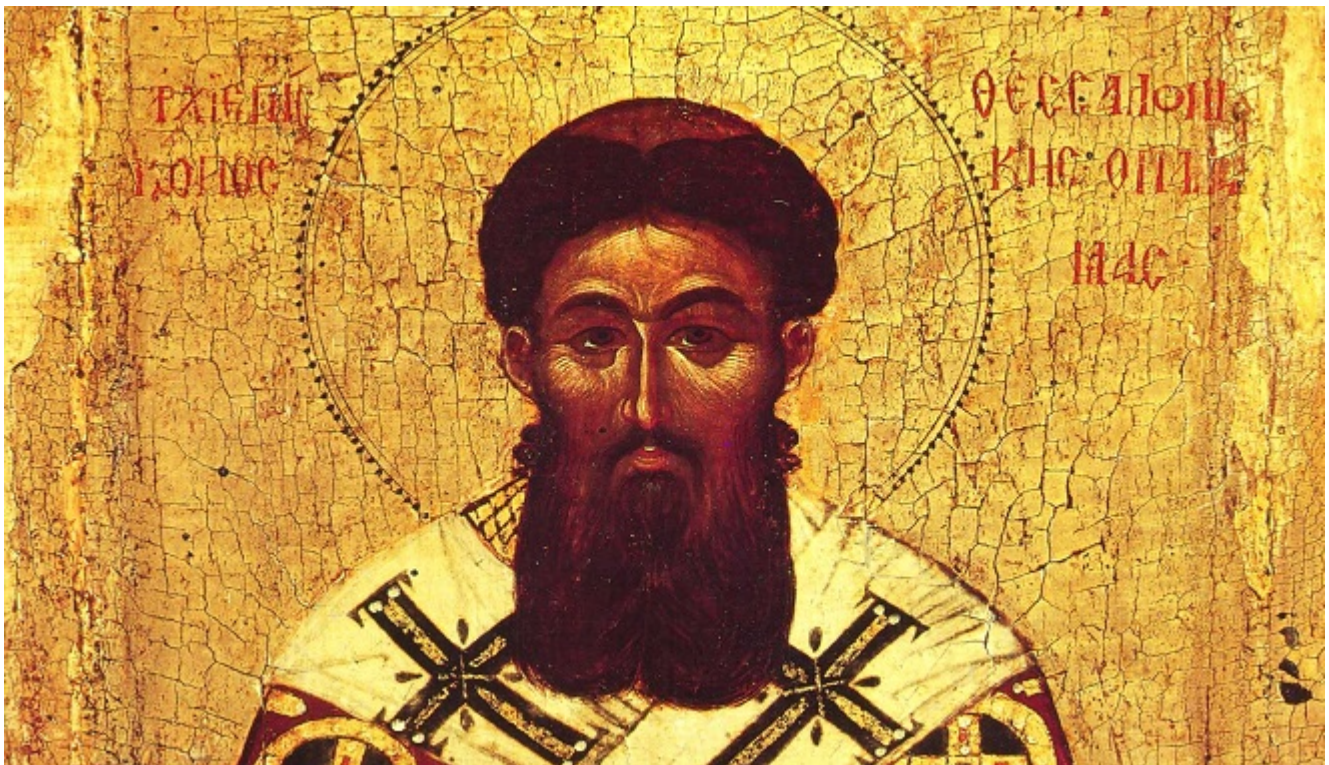
Κι ο άλλος: «Μόνον οι ξύπνιοι σώζονται σε τούτο τον ντουινιά!»

Κι ο άλλος: «Βρε, μην ασχολείσαι! Κοίτα την πάρτη σου!»

Κι ο άλλος: «Όλοι οι άνθρωποι εχθροί και ο μισός εαυτός μου!»

Κι έμεινα ακονητές και βουβός να τους ακούω. Γιατί τα ίδια μου 'λεγαν πάντα οι αισθήσεις μου και το μυαλό μου. Και φώναξα σαν τον Ιωνά:

«Κύριε, πάρε την ζωή μου, γιατί καλύτερα να πεθάνω παρά να ζω έτσι!»

Κι ήρθες εσύ σε ώρα Εσπερινού, σε καθολικό μοναστηριού πού μέσα του σφαγιάστηκαν Πατέρες από Αγαρηνούς τη νύχτα της Ανάστασης. Ήρθες εσύ Γρηγόριε Πατέρα Παλαμά. Με μία σου δρασκελιά 7 αιώνων, στάθηκες δίπλα μου τη στιγμή του «νυν απολύεις», μου πήρες τρυφερά το χέρι και μου το 'βαλες εδώ, στα αριστερά του στήθους μου.

- Παιδί μου, μην τους ακούς. Εδώ να, στο στήθος σου, δεν κρύβεται απλά ένα σακούλι αίμα. Μεσ στην καρδιά σου είναι κρυμμένη η πρώτη ανάσα του κόσμου. Μέσα σ' αυτήν, όχι σε θρόνο χρυσαφένιο μα σε σκαμνί ταπεινό, όπως ταπεινά μας φανερώθηκε, κάθεται Εκείνος που έδωσε στην καρδιά σου τον

πρώτο της χτύπο, όπως έδωσε και τον πρώτο χτύπο της καρδιάς του σύμπαντος. Μέσα σ' αυτήν, μέσα στην καρδιά σου, σε περιμένει μία συνάντηση. Μέσα εκεί σε περιμένουν οι απαντήσεις για όλα τα μυστήρια, όλα τα μυστικά και όλα τα ανεξήγητα πού ούτε και φαντάζεσαι πόσα είναι. Μέσα εκεί σε περιμένει η αληθινή γνώση τής τάξης του κόσμου. Μέσα εκεί σε περιμένουν εικόνες, γεύσεις και μυρωδιές του κόσμου όπως ήταν πριν τον μαυρίσει η συκοφαντία του μεγάλου Διαβολέα. Μέσα εκεί σε περιμένει η λογική που ξέρει, όχι μόνο να υπολογίζει αλλά και να αγκαλιάζει, όχι μόνο να κερδίζει, αλλά και να κερνάει.

- Πατέρα μου δεν υπάρχει τέτοια λογική. Μισή μέρα να την εφαρμόσω, είναι σα να ξεκόβω από την κοινωνία που ζω. Είναι σα να μου ζητάς να καταργήσω τη σκέψη μου.
- Μα και μέσα στην καρδιά σου υπάρχει σκέψη. Όχι όμως σαν εκείνη πού περιφέρεται σπασμένη σε χίλια κομμάτια στα πράγματα τού κόσμου, όχι σαν εκείνη που αναζητά τους νόμους του και τις αρχές του, όχι σαν εκείνη που ψάχνει στα εργαστήρια τους μόνιμους και σταθερούς νόμους της Φύσης κι άκρη δεν βρίσκει. Αν θελήσεις να στρέψεις όλη αυτή την ενέργεια του νου προς την καρδιά σου, τότε θα απαντήσεις τα μεγάλα «γιατί» του κόσμου και του εαυτού σου. Τότε θα καταλάβεις πως άλλο το μυαλό που υπολογίζει κι άλλο ο νους που συναντάει τον Λόγο και την Αιτία των πάντων. Η καρδιά, παιδί μου, αν το αποφασίσεις, θα σε μάθει να σκέφτεσαι αλλιώς, να αποφασίζεις αλλιώς, να πράττεις αλλιώς. Η καρδιά έχει τη δική της λογική ή μάλλον τη δική Του λογική. Καθάρισε την καρδιά σου και θα τα δεις όλα. Όλα θα γίνουν φως, και εσύ φως, φως και ό,τι αγγίζεις.
- Θέλω Πατέρα μου, θέλω, μα πώς;

Κι ήταν η ώρα που μίλησες Πατέρα μου και σαν αέρας βουερός μαζί και Αύρα γλυκιά απείλησαν τις φλόγες των κεριών στο μανουάλι:

- Απελπίσου!
- Να απελπιστώ από τι;
- Από τα πράγματα του κόσμου παιδί μου. Τι περιμένεις πια; Σε τι ελπίζεις; Τι να σου δώσουν γεύσεις και εικόνες και αντιδικίες και έπαινοι και αποταμιεύσεις του μάταιου κόσμου; Χαρές μικρές, φθηνές, που πριν τις πιάσεις, σαν την άμμο γλιστράνε από τη χούφτα σου.
- Μα είναι ο κόσμος μου. Μ' αυτά έμαθα να ζω. Όσο υπάρχουν, νιώθω πως ζω και είμαι ασφαλής.
- Έλα μαζί μου και δεξ πόσο ψεύτικα είναι. Κοίτα τη ματαιότητα, κοίτα την ανημποριά τους να σου χαρίσουν έστω και έναν κόκκο χαράς που διαρκεί. Μην αποτραβάς το βλέμμα σου, κοίτα!

- Φοβάμαι
- Το ξέρω. Αν όμως δεν ξεκινήσεις το ταξίδι, δεν θα νιώσεις ποτέ τη φρίκη από το θανατερό τους άγγιγμα. Όσο αφήνεις τον νου σου να κρέμεται από πάνω τους, θα νομίζεις πως άλλη ζωή δεν υπάρχει. Αυτή όμως δεν είναι ζωή! Μη φοβάσαι να ρίξεις τη μάσκα της! Θάρρος! Πλάστηκες γι' άλλα, μην καταδέχεσαι να ψευτοζεις! Δε βλέπεις πως στον κόσμο, ακόμη και οι λέξεις λένε ψέματα; Ο κόσμος λέει «αγαπώ» και εννοεί «σε θέλω δικό μου». Λέει «ζω» και σε κάθε βήμα του νιώθει το άγγιγμα του θανάτου. Λέει «χαίρομαι» και κάθε τι που αγγίζει τον αφήνει ποιο δοψασμένο από πριν.
- Κι όμως, Πατέρα μου, όλα αυτά τα έχω συνηθίσει. Δεν ξέρω αλλιώς να ζήσω.
- Κι αυτό το ξέρω. Γι' αυτό και θα πονέσεις στην αρχή όταν τ' αφήσεις. Είναι κολλημένα στη σάρκα σου. Θα είναι σα να ξεκολλάς το δέρμα σου. Είναι κομμάτι του εαυτού σου. Μα γρήγορα, ο πόνος θα γίνει χαρά λεφτεριάς.
- Μα και να στερηθώ, θα με ταλαιπωρεί η επιθυμία.
- Έτσι είναι! Και το κορμί σου να τα στερηθεί, να 'σαι προετοιμασμένος: Οι εικόνες αυτών που θέλησες να στερηθείς, θα κυκλοφορούν στο μυαλό σου. Η φαντασία σου θα σε παιδέψει. Ο νους σου θα χτυπιέται από κινήσεις λογισμών, όπως τα πουλιά, άμα τα κλείσεις σ' ένα κλειστό δωμάτιο. Διπλή λοιπόν η μάχη σου: Και με τα ορατά και με τ' αόρατα. Αλλά μη φοβάσαι! Ξεκίνα να στερείσαι. Πονάς μα λευτερώνεσαι. Σπας δεσμά. Και κάθε σπασμένος κρίκος των δεσμών σου είναι ένα βήμα πιο κοντά στην καρδιά σου.
- Μα, αν νεκρώσω την επιθυμία, τι θα θέλω πια; Πώς θα γεμίσει το κενό;
- Όταν ο νους σου απαλλαγεί, θα μείνει κι η καρδιά σου απερίσπαστη να στρέψει όλη την αγάπη της προς Εκείνον. Και τότε θα θέλεις, εκείνα όμως που δεν τελειώνουν. Και τότε θα θέλεις, εκείνα όμως που δεν στερεύουν. Και πάνω από όλα θα θέλεις να φωνάξεις «εδώ είμαι» όταν πια, ελεύθερος από τους περισπασμούς του κόσμου, ακούσεις μία φωνή να σε καλεί από το βάθος της καρδιάς σου. Τότε ο νους σου θ' αφήσει το μυαλό να διεκπεραιώνει τα τρέχοντα και εκείνος, όλες τις σκέψεις, όλα τα «πρέπει» όλα τα κληρονομημένα, όλες τις ελπίδες, όλους τους φόβους, όλους τους υπολογισμούς, θα τα μαζέψει σε μία φράση, σε επτά λέξεις: «Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με τον αμαρτωλό».
- Κι ύστερα; Τι υπάρχει ύστερα;
- Ύστερα λόγια δεν υπάρχουν να στα περιγράψω. Ύστερα το μικρό σου «εγώ» θα γίνεται διαρκώς ένα μεγάλο «Εσύ». Δεν θα ξέρεις αν τα χέρια είναι δικά σου, δεν θα ξέρεις αν η φωνή είναι δική σου, δεν θα ξέρεις αν οι σκέψεις είναι δίκες σου. Θα νιώθεις πως Εκείνος ζει στο σώμα σου, μιλάει με τη φωνή σου, σκέφτεται με το μυαλό σου. Η παρουσία Του θα γίνει δάκρυα και θα βρέχεις μ' αυτά το χώμα που στέκεσαι και το μαξιλάρι που κοιμάσαι. Δεν θα σε αφορά

η ζέστη ή το κρύο. Δεν θα σε δεσμεύουν οι αποστάσεις. Τα αόρατα θα είναι για σένα ορατά με αυτά, τα μάτια του κορμιού σου. Όλα θα είναι Φως, ένα Φως που θα νομίζεις τον ήλιο για σκοτάδι. Μα πάνω απ' όλα, θα πειστείς πως υπάρχει αγάπη χωρίς ιδιοτέλεια, χωρίς υπολογισμό. Γιατί, μπορεί μια τέτοια αγάπη να είναι αδύνατη για έναν άνθρωπο, είναι όμως το πιο πολύτιμο, το πιο γλυκό δώρο της Χάρης εκείνου που σ' έχει κάνει δικό Του. Υπάρχει αληθινή αγάπη! Είναι Εκείνος που ζει μέσ' στην καρδιά σου! Υπάρχει αληθινή αγάπη! Υπάρχει αληθινή αγάπη! Υπάρχει αληθινή αγάπη! Υπάρχει...αληθινή...αγάπη...

Βραδιάζει πια. Όπως βράδιασε όταν τελείωσε εκείνος ο Εσπερινός. Και η λογική της καρδιάς παλεύει ακόμη με τη λογική του κόσμου. Και τι πάλη μπορεί να είναι αυτή; Όλα τα ατού μοιάζει να τα κρατάει στα χέρια του ο κόσμος. Και εκεί που λες, κρίθηκε η μάχη πριν καν αρχίσει, έρχονται τα γεγονότα και βυθίζουν τον ...νικητή κόσμο στο φόβο, στα αδιέξοδα και στην απελπισία. Και είναι τότε που οι άνθρωποι τρέχουν να ζητιανέψουν λίγο χαμόγελο από των ...ηττημένων το περίσσευμα. Εκείνων, που μεσ' στον κόσμο γεννήθηκαν και σπούδασαν στα σχολιά του την λογική του. Όταν όμως συντρίφτηκαν, δεν πείσμωνσαν σαν κακομαθημένα παιδιά και δεν επέμειναν στην παντοδυναμία τους. Όταν οι περιστάσεις τους συνέτριψαν, έκαναν τη συντριβή τους ευκαιρία να ξεκόλλησαν από τα λίγα και μάταια και πήραν το δρόμο της καρδιάς τους που οδηγεί στα πάντα.

Και εμείς, οι αναποφάσιστοι, με πόθο κρυμμένο τους κοιτάμε, αλλά διστάζουμε. Μας λένε τις ιστορίες τους και συγκινούμαστε. Μα δεν τους φτάνει. Από την κουραστή μας γνέφουν να σαλπάρουμε και εμείς, όποιοι κι αν είμαστε, όσοι κι αν είμαστε. Γιατί η καρδιά μας είναι καρδιά Του και μας χωράει όλους.

Και μέχρι να τ' αποφασίσουμε, υμνούμε το θάρρος τους και γινόμαστε βέβαιοι πως, αφού αυτοί, μπορούμε κι εμείς:

Ορθοδοξίας ο φωστήρ, Εκκλησίας το στήριγμα και διδάσκαλε, των Μοναστών η καλλονή, των θεολόγων υπέρμαχος απροσμάχητος, Γρηγόριε θαυματουργέ, Θεσσαλονίκης το καύχημα, κήρυξ της χάριτος, ικέτευε διά παντός, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

<http://bit.ly/2volm3P>